

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра Педагогіки та корекційної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Проф. _____ С.О.Чернецький

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 4.8в Риторика, культура мовлення корекційного педагогіка

напрямок підготовки 6.010105 Корекційна освіта

спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет/центр Психології _____
(назва факультету/центру)

Дніпропетровськ – 2015 рік

Робоча програма Риторика, культура мовлення корекційного педагога
для студентів за напрямом підготовки 6.010105 Корекційна освіта

„ 16 ” червня 2015 року- 11 с.

Розробники: Переворська О.І. к.філол. наук, доцент кафедри педагогіки
та корекційної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та корекційної
освіти

Протокол від. „ 16 ” червня 2015 року № 17

Зав. кафедри педагогіки та корекційної освіти

_____ (Гладуш В.А.)

“ ” _____ 2015 року

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки
6.010105 Корекційна освіта

Протокол від. „09” червня 2015 року № 10

Голова _____ (Гладуш В.А.)

“ ” _____ 2015 року

Схвалено Вченою радою факультету Психології

Протокол від. „30” червня 2015 р. пр.№11

Голова _____ (Волков Д.С.)

“ ” _____ 2015 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010105 Корекційна освіта		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (к-ть годин)		Семестр	
Загальна кількість годин -108		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		72 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання дисципліни

2.1. *Мета викладання дисципліни* „Риторика, культура мовлення корекційного педагога” полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок з мовленнєвої діяльності вчителя, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на викладача у цілому, здійснення майбутніми фахівцями професійного мовлення на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення.

2.2. *Завдання вивчення дисципліни* „ Риторика, культура мовлення корекційного педагога ”:

- надання студентам знань теоретичних положень основ культури та техніки мови вчителя;
- озброєння прийомами і вміннями відбирати необхідні форми мовленнєвого впливу на учнів при розв’язанні професійно-педагогічних завдань;
- практичне оволодіння технікою керівництва процесом навчання й виховання;
- формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен

знати:

- специфіку предмета, його роль в системі гуманітарних наук;
- становлення та розвиток ідей культури й техніки мови в історії зарубіжної педагогічної думки;
- становлення та розвиток ідей культури й техніки мови в історії вітчизняної педагогічної думки;
- умови формування культури й техніки мови та підвищення рівня мовленнєвої майстерності вчителя;
- основні ознаки культури мови вчителя;
- шляхи удосконалення техніки дихання;
- особливості голосу вчителя;
- інтонування, паузи, тембр голосу вчителя;
- основні закони педагогічної риторики;
- вплив законів логіки на структуру й оформлення висловлення;
- механізми формування внутрішніх та зовнішніх процесів особистісного становлення вчителя-мовця як потреби в самореалізації, самоутвердженні;
- систему професійно важливих якостей вчителя-мовця.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен

вміти:

- володіти собою, позбавлятися емоційного напруження;
- бути впевненими у собі як в учителі;
- позбавлятися страху перед дітьми;
- встановлювати контакт очей;
- встановлювати необхідний між особистісний простір;

- диференціювати й адекватно інтерпретувати невербальну поведінку інших людей;
- „читати обличчя”;
- розуміти „мову тіла” у спілкуванні;
- створювати завдяки професійному мовленню атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- дотримуватись в своїй мовленнєвій діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв’язання педагогічних конфліктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Культура мовлення педагога

Тема 1.Професійно-педагогічна мова й мовлення – основа комунікації педагога

Тема 2.Культура мови й мовлення викладача. Ознаки культури мовлення

Тема 3. Основні закони педагогічної риторики

Тема 4. Виразність – ознака культури мовлення вчителя

Змістовий модуль 2. Техніка мовлення педагога

Тема 5. Техніка мовлення педагога

Тема 6. Дихання. Голос. Дикція

Тема 7. Аргументація як засіб реалізації задуму висловлення

Тема 8. Комунікативні бар’єри у мовленні вчителя

4.Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л-	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Культура мовлення педагога												
Тема 1.Професійно-педагогічна мова й мовлення – основа комунікації педагога	12	2	2	-		8						
Тема 2.Культура мови й мовлення викладача. Ознаки культури мовлення	17	3	2			12						
Тема 3. Основні закони педагогічної	12	2	2			8						

риторики												
Тема 4. Виразність – ознака культури мовлення вчителя	14	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	55	9	8			38						
Змістовий модуль 2. Техніка мовлення педагога												
Тема 5. Техніка мовлення педагога	12	2	2			8						
Тема 6. Дихання. Голос. Дикція	20	3	4			12						
Тема 7. Аргументація як засіб реалізації задуму висловлення	11	2	2			7						
Тема 8. Комунікативні бар'єри у мовленні вчителя	11	2	2			7						
Разом за змістовим модулем 2	53	9	10			34						
Усього годин	108	18	18			72						

**5. Теми семінарських занять
не передбачено**

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Культура мовлення педагога		
1	Індивідуальний стиль мовлення. Творче завдання «Стиль мовлення сучасного педагога»	2
2	Засоби реалізації задуму висловлювання	2
3	Норми літературної мови та комунікативні якості мовлення	2
Змістовий модуль 2. Техніка мовлення педагога		
1	Шляхи удосконалення культури мови й мовлення вчителя	2
2	Види мовленнєвих тактик	4
3	Основні недоліки мовлення вчителя	2
4	Шляхи удосконалення мовлення вчителя. Творча робота	2
ВСЬОГО:		18

**7. Теми лабораторних занять
не передбачено**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, вид с/р	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Культура мовлення педагога		
1	Формування іміджу вчителя: мовлення вчителя як складова його іміджу. Складання конспекта	10

2	Професійна компетентність та мовна майстерність вчителя. <i>Письмова робота</i>	10
3	Комунікативні здібності та їх роль у педагогічній діяльності. <i>Повідомлення</i>	10
4	Стилістичні властивості лексики. <i>Письмова робота</i>	12
Змістовий модуль 2. Техніка мовлення педагога		
1	Стилістичний потенціал окремого слова. <i>Тези</i>	10
2	Психологічні основи переконання та навіювання. Самоаналіз поведінки у педагогічному мовленні. <i>Конспект</i>	10
3	Удосконалення мовлення вчителя. <i>Повідомлення</i>	10
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

Не передбачені

10. Методи навчання

Словесні (лекція, бесіди, дискусії, інструктажі);

Наочні (демонстрація, ілюстрація);

Практичні (самостійна робота, індивідуальна робота);

Проблемні (проблемне викладання, частково-пошукове, дослідне);

Інтерактивні (евристична бесіда, проблемна лекція, лекція-презентація, ділова гра, мозковий штурм, сензитивний та комунікативний тренінг, методи з використанням мультимедійних технологій та ін.)

11. Методи контролю

Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навичок; ймовірна – перевірка всієї системи знань);

Тестовий метод;

Програмований метод;

Підсумковий (екзамен проводиться методами письмової роботи, бесіди, практичної роботи, лабораторної роботи); Тестування, захисту науково-дослідних робіт);

12. Розподіл балів, які отримують студенти

		Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	
50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

* оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

13. Методичне забезпечення

1. Переворська О.І. Культура та техніка мовлення Методичні рекомендації та завдання для самостійної роботи студентів Ч.1,2
2. Переворська О.І.,Золотаревська В.О. Комунікативна діяльність та навчання студентів мовленевому впливу. 2010

14. Рекомендована література

Навчальна та довідкова

1. Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Культура и искусство речи. – Р.-на-Дону: Феникс, 1998. – 576с.
2. Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Основы речевой коммуникации: учебник для вузов/под ред проф.О.Я. Гойхмана.-М.:ИНФРА.-1997.-272с.
3. Дорошенко С.І. Основы культуры і техніки усного мовлення. – Харків: „ОВС”, 2002. – 245с.
4. Савостьянов А.И. Техника речи в профессиональной подготовке учителя. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 144с.
5. Семиченко В.А. Психология общения. – К.: Центр «Магистр – S», 2001. – 152с.
6. Семиченко В.А. Психология речи. Учеб. пособ. – К.: «Магистр- S», 2002. – 112с.
7. Ситниченко Л.А. Першоджерела комунікативної філософії. - К.: Либідь, 1996. – 176 с.
8. Етика ділового спілкування: Курс лекцій /Т.К.Чмут, Г.Л.Чайка, М.П.Лукашевич, І.Б.Осечинська. – К.: МАУП, 1999. – 208с.
9. Капська А.Й. Педагогіка живого слова. Навч.-метод. посіб. К., 1997. -137с.
- 10.Кнебель М.О. Поэзия педагогики. – М.: Всеукраинское театральное общество, 1984. - 327 с.

11. Ковальова І.О. Імідж сучасного спеціаліста. – Харків: ХНУ, 2001. - 310 с.
12. Кондратенко А.Е. Труд и талант учителя. – М.: Просвещение, 1985.
13. Лекторское красноречие русских ученых XIX века. – М.: Знание, 1987. – 94с.
14. Мечников И.И. Этюды оптимизма. – М.: Наука, 1988, С. 204-253.
15. Нечепоренко Л.С. Онтопедагогічна та інвайронментальна педагогіка. – Харків: ХНУ, 2001. - 238 с.
16. Ораторское искусство. Хрестоматия. – М.: Политиздат, 1978. – 190 с.
17. Пасинок В.Г. Теоретичні основи мовленнєвої підготовки вчителя. – Харків: Основа, 2001. – 270 с.
18. Педагогический поиск./Сост. И.Н. Баженова.–М.:Педагогика, 1987.– 544 с.
19. Радул В.В. Соціально-педагогічна зрілість. – Кіровоград: Поліграфічно-видавничий центр ТОВ “Імекс ЛТД”, 2002. – 248 с.
20. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом. – К.: ІЗМН, 1998. – 240 с.
21. Станиславский К.С. Моя жизнь в искусстве. Сбор. Соч. в 5-ти том. – М., 1953. – 1958.

Нормативна

1. Закон України "Про освіту" від 25 березня 1996 р. № 100/96-ВР.
2. Наказ Міносвіти України від 02 червня 1993 р. № 161 "Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах".
3. Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах у 2002/2003 навчальному році // МОН України. Лист № 1/9 – 304 від 17.06. 2002р.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 "Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)".
5. Наказ Міносвіти України від 04.03.1998 р. № 86 "Про введення в дію "Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) та про нормативне і навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою".
6. Закон України "Про вищу освіту".

Методична

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. - К.: Київсь-й держ.ун-т, 1993. - 220 с.
2. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества. - К.: Освіта, 1991. - 110 с.
3. Вайновська М.К. Сучасна школа – майстерня творчості. Методичний посібник. – Запоріжжя: ОІППО, 2001. – 64с.
4. Грані творчості: Книга для вчителя / відп. ред. М.Д.Ярмаченко; Упоряд. В.Ф.Паламарчук. – К.: Рад. школа, 1990. – 205с.
5. Диалектика и теория творчества / Под. ред. С.С.Гольдентрихта, А.М.Коршунова. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 200с.

6. Елканов С.Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя: Учебное пособие для студентов педагогических институтов. - М.: Просвещение, 1989.- 189 с.
7. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении: Кн. для учителя.-М.: Просвещение, 1987.- 190 с.
8. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Ваша творческая концепция. // Народное образование. - 1990. - №2. – С.76-81.
9. Клименко В.В. Механізм творчості. Чи можна його розвивати, К.: Шкільний світ. - №2-3 (82-83). - 2001. – С.4-8.
10. Коротяев Б.И. Учение – процесс творческий: Из опыта работы. – М.: Просвещение, 1980. – 120с.
11. Костюк В.В. Творче самовиявлення особистості школяра у навчально-виховному процесі: Монографія. – К., 2001. – 168с.
12. Лук А.Н. Психология творчества. – М.: Наука, 1978. – 127с.
13. Моляко В.А. Психология творческой деятельности. – К.: Об-во «Знание» УССР, 1978. – 47с.
14. Львова Ю.Л. Творческая лаборатория учителя: Кн. для учителя.-3-е изд. перераб. и доп. - М.: Просвещение, 1992.- 224 с.
15. Моделирование пед. ситуаций. Под ред. Ю.Н.Кулиткина й Г.С.Суходобской. – М., 1981.
16. Поташник М.М. Педагогическое творчество – проблемы, развитие и опыт: Пособие для учителя. – К.: Рад. школа, 1983. – 187с.
17. Сисосва С.О. Педагогічна творчість: Монографія. – Х. – К.: Книжкове видавн. “Каравела”, 1998. – 150с.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

16. Структура рейтингової системи оцінювання дисципліни**Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара****Кафедра педагогіки та корекційної освіти***Дисципліна: «Риторика, культура мовлення корекційного педагога»**Академічна група: ДК-14-1,2***Навчальний рік: 2015-2016****Семестр: 4-й****Елементи контролю за 1 модулем: (100 балів)****Елементи контролю за 1 змістовим модулем: (50 балів)**

1. Відвідування лекційних занять з урахуванням конспектування лекцій – 0,5-б.
Максимальна кількість – 4 бал.
2. Виступ на практичних заняттях (Т. 1-3) — 8 балів.
Максимальна кількість балів – 24 бали.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т1-4) – 5,5б.
Максимальна кількість балів – 22 балів.

Елементи контролю за 2 змістовим модулем: (50 балів)

- 1.. Виступ на практичних заняттях (Т. 1-4) — 6,5 балів.
Максимальна кількість балів – 26 балів.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т1-3)-8б.
Максимальна кількість балів – 24 балів.

ТЕРМІН СКЛАДАННЯ : 26 ТИЖДЕНЬ

ТЕРМІН ПЕРЕСКЛАДАННЯ: 27 ТИЖДЕНЬ

Доцент

О.І.Переворська

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти
від 16.06.2015, протокол № 17

Завідувач

кафедри педагогіки та корекційної освіти _____ В.А. Гладуш